

FOLKETINGET

Kommunaludvalget
KOU alm. del - Bilag 82
Offentligt

Kommunaludvalget

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 11. maj 2010

Materiale ifm. foretræde for udvalget den 11/5-10

Hermed omdeles til orientering materiale fra Dansk Byggeri, Danske Anlægs-entreprenører og Asfaltindustrien, der blev udleveret ifm. foretræde for udvalget den 11. maj 2010 vedr. kommunernes anvendelse af tildelte vedligeholdelsesmidler.

Med venlig hilsen

Charlotte Andersen,
udvalgsassistent

dansk byggeri

Vi samler byggeri, anlæg og industri

**Foretræde Kommunaludvalget 11. maj 2010
- Styr på kommunalt efterslæb**

Dansk Byggeri
Danske Anlægsentreprenører
Asfaltindustrien

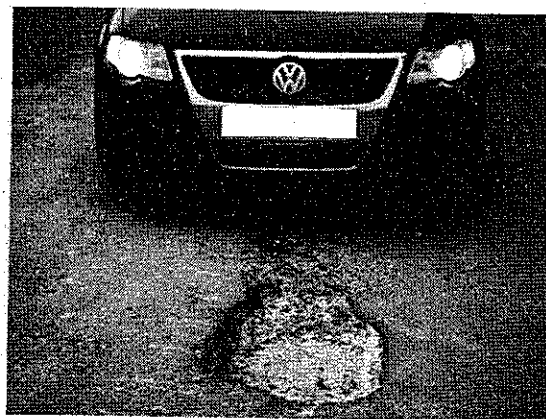
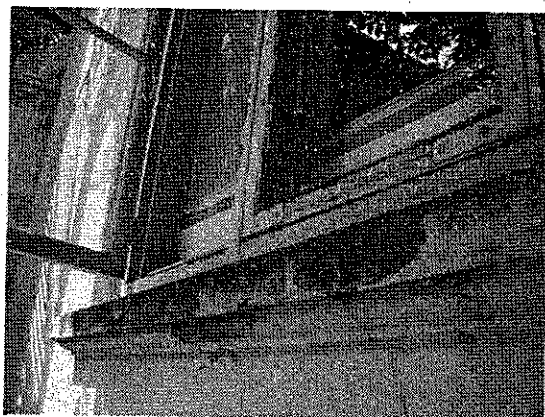
Dagsorden

- Præsentation:
 - Adm. dir. Anders Hundahl, Asfaltindustrien
 - Branchedirektør Niels Nielsen, Danske Anlægsentreprenører
 - Erhvervspolitisk konsulent Kathrine Stampe, Dansk Byggeri
- Baggrund for foretræde: Hvad er problemet? Og hvor stort er det?
- Hvilke politiske løsninger er der?
- Spørgsmål og diskussion

Baggrund for foretræde: Hvad er problemet?

Bygninger: Efterslæb 14 mia. kr.

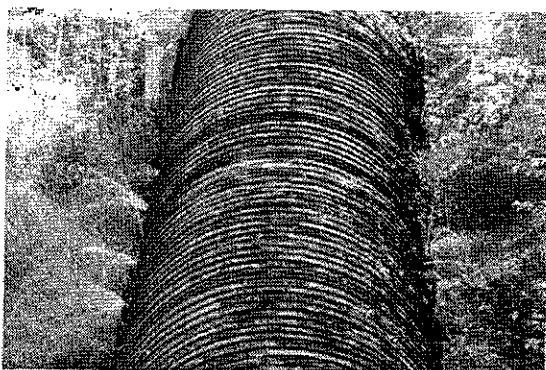
Veje: Efterslæb 12 mia. kr.

Hvor stort er problemet?

- Kommunerne har akkumuleret et vedligeholdelseefterslæb under højkonjunkturerne. Alene på bygningsmassen er efterslæbet vokset med 1,5 mia. kr. årligt.
- Fordyrelsesomkostninger ved genopretning frem for løbende vedligeholdelse udgør 30 %

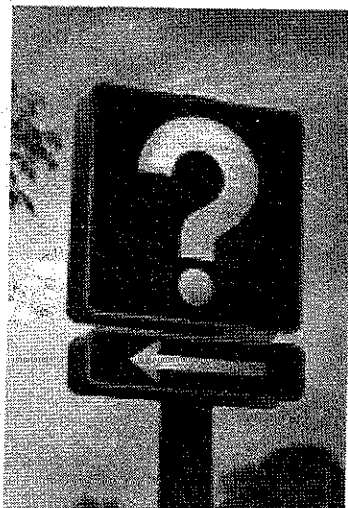
Det politiske problem: Varm velfærd før kolde mursten

- Analyse fra Dansk Byggeri viser, at kommunerne i 2000-2008 har brugt 12 mia. kr. mindre end budgetteret på området.
- Pengene "siver ud af systemet"

dansk byggeri

Nye løsninger på gamle problemer

Hvordan løser vi problemet?

- Politiske målsætninger om øget brug af funktionskontrakter
- Øremærkning af midler
- Gennemsigtighed

dansk byggen

Spørgsmål fra udvalget?

12. marts 2010

Kommunalt milliardefterslæb kunne være undgået

Dansk Byggeri har sammenlignet kommunernes budgetter og regnskaber på de områder, der handler om vedligeholdelse, renovering og byggeri i en niårig periode. Analysen viser, at landets kommuner i perioden 2000-2008 har brugt godt 12 mia. kroner mindre til vedligeholdelse af eksisterende bygninger og opførelse af nybyggeri og anlæg end budgetteret. Hvis kommunerne havde brugt som planlagt, kunne vedligeholdelseefterslæbet på 14 mia. kroner stort set have været undgået.

Dansk Byggeri har foretaget en analyse, der viser, at kommunerne har foretaget en markant nedprioritering af kommunale bygninger og anlæg i 2000-2008. Analysen tager udgangspunkt i, hvad der er budgetteret med på de enkelte områder, og hvor meget der reelt er realiseret, når regnskaberne bliver offentliggjort. Analysen fokuserer på udvalgte områder som eksempelvis folkeskoler, veje, plejehjem og ældreboliger, og den del af udgifterne, der vedrører køb fra eksterne partnere.

COWI¹ har tidligere for Dansk Byggeri udarbejdet en analyse af kommunernes vedligeholdelseefterslæb. Analysen viser, at med et uændret budgetniveau, så vil vedligeholdelseefterslæbet ved udgangen af 2011 udgøre mere end 14 mia. kroner. Til sammenligning udgjorde dette efterslæb i 2005 blot 1,9 mia. kroner.

Nedprioriteringen af de offentlige bygninger og anlæg er noget, der kan ske i en kort periode uden, at bygningerne tager skade. Men når det sker konsekvent gennem en årrække, risikerer man, at det ikke blot er vedligehold der skal til, men i stedet genopretning. COWIs analyse viser, at fordyrelsesomkostninger ved genopretning frem for løbende vedligeholdelse udgør op mod 30 procent. Det betyder, at kommunerne ikke blot skubber en regning foran sig – men skubber en regning, der bliver større og større.

Overordnede resultater

Det overordnede resultat af indeværende analyse ses i omstående tabel, hvor det fremgår, at der for vedligeholdelsesudgifter er anvendt 23 mia. kroner, selvom der er budgetteret med omkostninger på 26 mia. kroner. Det er en nedprioritering på knap 11 procent gennem de ni år. På anlægssiden er afvigelsen endnu større. Her var der samlet set budgetteret med udgifter på 53 mia. kroner, mens der blot blev udmøntet 44 mia. kroner – en nedprioritering på næsten 18 procent.

Samlet set blev der således på de undersøgte områder anvendt 2,8 mia. kroner mindre end budgetteret på vedligeholdelsessiden og 9,3 mia. kroner mindre på anlægssiden. Det giver

¹ COWI 2008, *Analyse af vedligeholdelseefterslæbet i Danmark*. Udarbejdet for Dansk Byggeri.

en samlet nedprioritering på 12,1 mia. kroner, hvilket svarer til 1,3 mia. kroner mindre end budgetteret hvert eneste år igennem den undersøgte niårige periode.

Budgetterede og regnskabsførte omkostninger på de udvalgte områder fra 2000-2008

	Vedligeholdelse	Anlæg
Budget, mio. kroner	25.599	52.930
Regnskab, mio. kroner	22.804	43.652
Afvigelse, mio. kroner	-2.795	-9.279
Afvigelse, pct.	-10,9	-17,5

Kilde: Danmarks Statistik og Dansk Byggeri

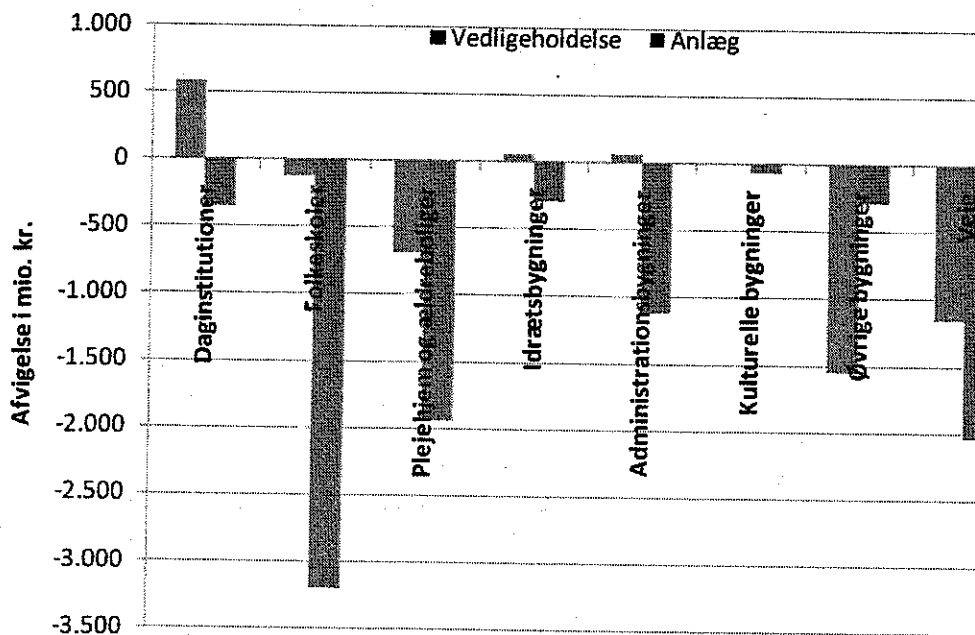
Resultater for de enkelte områder

Når man ser nærmere på de enkelte områder, viser det sig, at den største afvigelse mellem budget og regnskab findes på skoleområdet. Her bliver der gennem den niårige periode anvendt 3,2 mia. kroner mindre end budgetteret på anlægsinvesteringer, hvilket vidner om en markant nedprioritering. Samtidig er der også store afvigelser på anlægssiden på vejområdet for plejehjem og ældreboliger, hvor der blev brugt henholdsvis 2 mia. kroner og 1,9 mia. kroner mindre end budgetteret gennem de ni år.

Der er dog rent faktisk områder, hvor der er anvendt flere penge, end der oprindeligt var budgetteret med. Dette sker dog kun på vedligeholdelsesomkostningerne. Den helt iøjnefaldende observation er på daginstitutionerne, hvor der er anvendt 580 mio. kroner mere gennem de ni år, end der var budgetteret med. Samtidig blev der dog i daginstitutionerne anvendt 350 mio. kroner mindre end budgetteret på anlægssiden i hele perioden.

På vedligeholdelsessiden er den største afvigelse ved øvrige bygninger, hvor der blev anvendt 1,6 mia. kroner mindre end budgetteret gennem de ni år.

Afvigelse fra budget fra 2000 til 2008 i mio. kr.

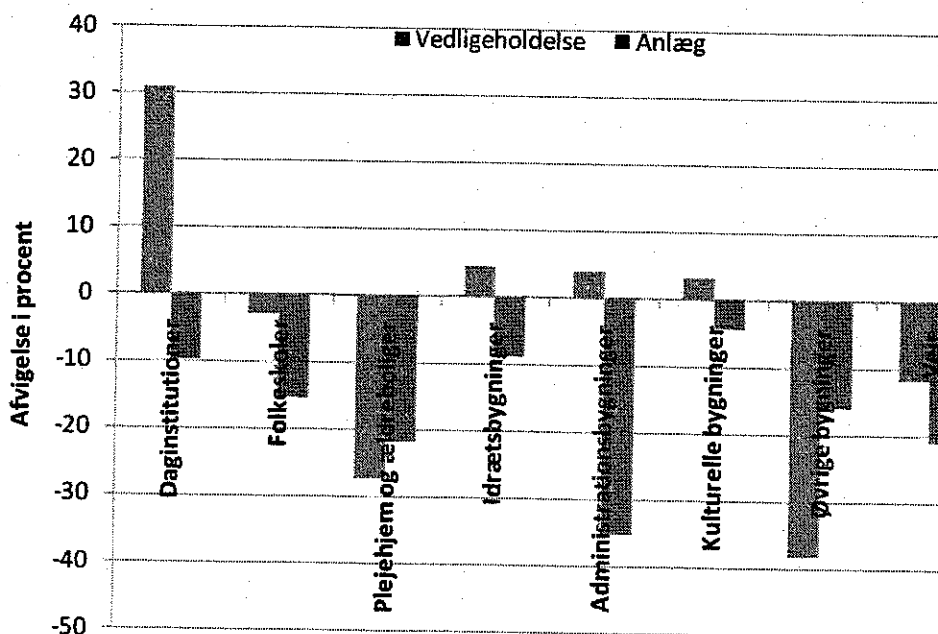
Kilde: Danmarks Statistik og Dansk Byggeri

Hvis man i stedet ser på den procentvise afvigelse er det meget det samme billede der fremkommer. Det springer i øjnene, at der var en nedprioritering på hele 38 procent på vedligeholdelsesomkostningerne ved øvrige bygninger. Samtidig var der dog et merforbrug i daginstitutionerne på vedligeholdelsesomkostninger på hele 31 procent. Det løbende vedligehold er altså blevet opprioriteret i daginstitutionerne – samtidig med at nyopførelserne er nedprioriteret med 10 procent.

På anlægssiden var afvigelse fra det budgetterede ikke helt så store – men dog stadig markante. Underprioriteringen på de administrative bygninger var på 35 procent, mens den på plejehjem og ældreboliger var på 22 procent. På vejområdet var den også meget markant – her var der et mindreforbrug på 21 procent.

Det der også er værd at bemærke med hensyn til nedprioriteringen på anlægsomkostningerne er, at bortset fra kulturelle bygninger og idrætsbygninger, så har alle de undersøgte områder en underprioritering i forhold til de lagte budgetter på næsten 10 procent - altså en meget generel nedprioritering på alle områder. Det er ikke bare et enkelt område der bliver nedprioriteret, det er en generel tendens.

Afvigelse fra budget fra 2000 til 2008 i pct.

Kilde: Danmarks Statistik og Dansk Byggeri

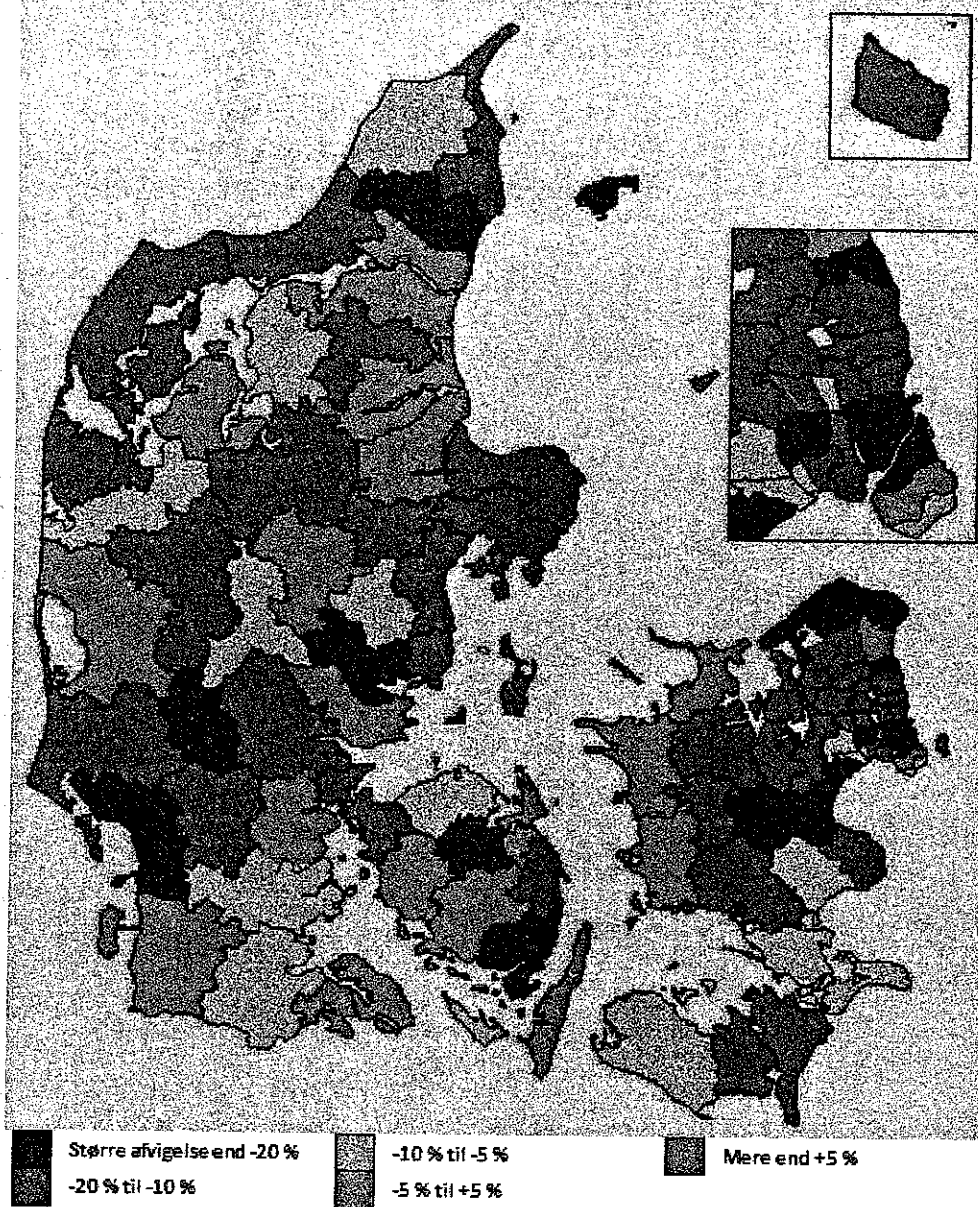
I bilag 2 findes en oversigt over resultatetene på de forskellige delområder.

Kommunale forskelle bag hovedresultater

Bag de samlede tal for hele landet gemmer der sig tal for hver enkelt kommune. På nedenstående landkort er der vist hvor store afvigelser der er i de enkelte kommuner hvis man ser samlet på vedligeholdelse og anlæg.

Det ses, at den største gruppe kommunerne har nedprioriteret området med mellem 10 procent og 20 procent. Samtidig er der rent faktisk kommuner som nedprioriterer det oprindelige budget med mere end 20 procent.

Afvigelse fra budget i perioden 2000 til 2008 i procent (vedligeholdelse og anlæg)

Kilde: Danmarks Statistik og Dansk Byggeri

En detaljeret oversigt over de enkelte kommuner kan ses i bilag 1.

Metode og baggrund

Indsamlingen af data er sket ved udtræk fra Danmarks Statistik. Der er taget udgangspunkt i de kommunale budgetter og regnskaber fra 2000 til 2008. Da data er opdelt efter den gamle kommunalstruktur for årene frem til og med 2006, er Indenrigs- og Socialministeriets fordelingsnøgle til de nye kommuner anvendt. Det betyder, at alle regnskabsdata er overført til den nye kommunestruktur, og der derfor er tidsserier for de 98 kommuner, der findes i dag.

Derudover er der udvalgt data fra bestemte funktioner (se nedenstående oversigt) og de omkostninger der er håndværker- og entreprenørydelser (art 4.5). Disse omkostninger er

valgt, da det er de opgaver der varetages af eksterne virksomheder, og ikke kommunernes egne ansatte. Der er ikke medtaget udgifter til kommunernes egne ansatte, da det ikke kan udskilles hvilke lønkroner, der går til eksempelvis lærere, pædagoger og sosu-assistenten og hvilke lønkroner, der går til kommunalt ansatte håndværkere.

At kommunens udgifter til egne ansatte ikke medtaget, er naturligvis en mulig fejlkilde, men den skønnes at være minimal. Fejlrisikoen med hensyn til anlægsudgifterne skønnes ikke at have en stor indvirkning på analysen, da der blot er udvalgt udgifter til eksterne partnere, og kommunerne ikke skønnes at anvende eget personale til denne type opgaver. Det kan dog være tilfældet når vi ser på omkostningerne på vedligeholdelsesbudgettet. Såfremt dette er tilfældet, og det vil have en indvirkning på analysens resultater, er det i stedet en anden diskussion, der skal åbnes. Nemlig diskussionen om, hvorvidt kommunerne ikke bør udlicitere opgaver, som det er muligt at udlicitere. Samtidig er der medtaget data fra en ni-årig periode. Det betyder, at kommunen gentagne gange skal vurdere forkert på mængden af opgaver, som bliver løst af eksterne partnere, for at denne effekt bliver et stort problem.

I beregningerne er fokus på den absolutte og procentvise forskel mellem budgetterne og regnskaberne. Dette er fordelt på de udvalgte områder og for alle områderne samlet. Beregningerne skal forstås således at en absolut forskel på -1 mio. kroner betyder, at en given kommune bruger 1 mio. kroner mindre end budgettet over hele perioden på ni år. Er tallet positivt betyder det et større forbrug end budgettet. Helt tilsvarende betyder en procentvis afvigelse på -10 procent, at der i regnskabet er anvendt 10 procent mindre, end der er budgettet med.

Da budgetterne i nogle tilfælde er negative, 0 eller urealistiske små, resulterer det i en meget høj absolut og procentvis forskel mellem budget og regnskab. For at undgå, at det forvrider resultaterne benyttes kun budget- og regnskabstal de enkelte år, som holder sig inden for intervallet 0 til 250 procent for vedligeholdelse og 25 til 250 procent for anlæg.

De anvendte funktioner i den kommunale kontoplan:

- **Folkeskoler:** 3.22.01 Folkeskoler
- **Daginstitutioner:** 5.25.12 Vuggestuer, 5.25.13 Børnehaver, 5.25.14 Integrerede institutioner, 5.25.15 Fritidshjem samt 5.25.16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud.
- **Plejhjem og ældreboliger:** 5.32.30 Ældreboliger og 5.32.34 Plejhjem og beskyttede boliger.
- **Idrætsbygninger:** 0.32.31 Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller.
- **Administrationsbygninger:** 6.45.50 Administrationsbygninger, 6.45.51 Sekretariat og forvaltninger, 6.45.53 Administration vedrørende jobcentre og pilotjobcentre, 6.45.54 Administration vedrørende naturbeskyttelse samt 6.45.55 Administration vedrørende miljøbeskyttelse.
- **Kulturelle bygninger:** 3.35.60 Museer, 3.35.61 Biografer, 3.35.62 Teatre, 3.35.63 Musikarrangementer og 3.35.64 Andre kulturelle opgaver.
- **Øvrige bygninger:** 0.25.10 Fælles formål, 0.25.11 Beboelse, 0.25.12 Erhvervs-ejendomme og 0.25.13 Andre faste ejendomme.
- **Veje:** 2.28.11 Vejvedligeholdelse m.v., 2.28.12 Belægnings m.v., 2.28.14 Vintertjeneste, 2.28.22 Vejanlæg samt 2.28.23 Standardforbedringer af færdselsarealer.

Bilag 1: Forskel mellem regnskab og budget i 2000-2008

Kommune	Samlet	
	Procent	Mio. kr.
Albertslund	-33,6	-275
Allerød	-14,9	-56
Assens	-0,8	-4
Ballerup	-15,6	-129
Billund	-20,4	-75
Bornholm	-16,5	-101
Brøndby	-10,8	-72
Brønderslev	-20,3	-54
Dragør	-7,7	-13
Egedal	-14,0	-102
Esbjerg	-32,8	-677
Fanø	-16,9	-4
Favrskov	-14,2	-101
Faxe	-6,7	-41
Fredensborg	-3,4	-17
Fredericia	-11,6	-126
Frederiksberg	-32,5	-627
Frederikshavn	-13,1	-88
Frederikssund	-19,4	-145
Furesø	-17,4	-91
Faaborg-Midtfyn	-4,9	-20
Gentofte	-19,3	-560
Gladsaxe	-14,2	-176
Glostrup	-25,0	-112
Greve	-26,9	-158
Gribskov	-23,5	-98
Guidborgsund	-16,7	-124
Haderslev	-5,1	-31
Halsnæs	-21,9	-196
Hedensted	-1,8	-12
Helsingør	-24,6	-237
Herlev	-9,0	-28
Herning	-15,9	-233
Hillerød	-17,6	-207
Hjørring	-7,5	-55
Holbæk	-10,0	-88
Holstebro	-5,6	-51
Horsens	-20,8	-272
Hvidovre	-17,2	-164
Høje-Taastrup	-9,5	-80
Hørsholm	-51,9	-263
Ikast-Brande	-5,9	-27
Ishøj	-8,9	-52
Jammerbugt	-13,3	-58
Kalundborg	-2,0	-13
Kerteminde	-0,5	-1
Kolding	-3,0	-34
København	-29,2	-1.004
Køge	-23,9	-279
Langeland	-4,7	-4
Lejre	-15,2	-64
Lemvig	-17,0	-51
Lolland	-7,9	-39

Bilag 1: Forskel mellem regnskab og budget i 2000-2008

Kommune	Samlet	
	Procent	Mio. kr.
Lyngby-Taarbæk	-16,2	-218
Læsø	-25,5	-3
Mariagerfjord	2,2	13
Middelfart	-11,4	-56
Morsø	-10,5	-23
Norddjurs	-14,6	-69
Nordfyns	-5,2	-13
Nyborg	-14,3	-44
Næstved	-12,0	-99
Odder	-16,7	-52
Odense	-26,3	-889
Odsherred	5,9	17
Randers	-2,8	-28
Rebild	-10,7	-41
Ringkøbing-Skjern	1,3	12
Ringsted	-25,1	-140
Roskilde	-17,3	-274
Rudersdal	-17,0	-201
Rødovre	-14,7	-67
Samsø	-14,5	-4
Silkeborg	1,8	21
Skanderborg	-9,6	-68
Skive	-2,3	-14
Slagelse	-4,7	-46
Solrød	-25,6	-127
Sorø	-14,6	-57
Stevns	-10,2	-26
Struer	-18,9	-67
Svendborg	-20,0	-158
Syddjurs	-13,8	-56
Sønderborg	9,5	43
Thisted	-16,0	-157
Tønder	4,2	20
Tårnby	19,3	101
Vallensbæk	-8,7	-13
Varde	-15,2	-54
Vejen	-15,6	-93
Vejle	-19,3	-456
Vesthimmerlands	-7,6	-34
Viborg	-12,8	-182
Vordingborg	-9,5	-32
Ærø	-6,0	-7
Aabenraa	-8,9	-56
Aalborg	-3,0	-48
Århus	-15,6	-736
Hele landet	-15,4	-12.074

Anmærkninger:

- Observationen er kun medtaget, hvis forskellen mellem regnskab og budget for vedligeholdelse er mellem 0 % og 250 %
- Observationen er kun medtaget, hvis forskellen mellem anlægsregnskabet og anlægsbudgettet er mellem 25 % og 250 %
- Observationer som ikke findes eller som ikke overholder ovenstående er markeret med en prik (.)
- Opdateret d. 17. februar 2010

Kilde: Danmarks Statistik og Dansk Byggeri

Bilag 2: Oversigt 2000-2008

	Daginstitutioner		Folkeskoler		Plejehjem og ældreboliger		Idrætsbygninger	
	Vedligeholdelse	Anlæg	Vedligeholdelse	Anlæg	Vedligeholdelse	Anlæg	Vedligeholdelse	Anlæg
Budget mio. kr.	1.890	3.564	4.252	20.836	2.520	8.978	1.268	3.345
Regnskab mio. kr.	2.473	3.212	4.131	17.640	1.834	7.034	1.326	3.051
Forskel mio. kr.	584	-352	-121	-3.196	-686	-1.944	57	-294
Forskel pct.	30,9	-9,9	-2,9	-15,3	-27,2	-21,7	4,5	-8,8

	Administrationsbygninger		Kulturelle bygninger		Øvrige bygninger		Veje	
	Vedligeholdelse	Anlæg	Vedligeholdelse	Anlæg	Vedligeholdelse	Anlæg	Vedligeholdelse	Anlæg
Budget mio. kr.	1.562	3.172	249	1.505	4.051	1.740	9.807	9.791
Regnskab mio. kr.	1.624	2.060	258	1.442	2.501	1.461	8.657	7.752
Forskel mio. kr.	63	-1.112	8	-63	-1.551	-279	-1.150	-2.039
Forskel pct.	4,0	-35,1	3,3	-4,2	-38,3	-16,0	-11,7	-20,8

	Samlet	
	Vedligeholdelse	Anlæg
Budget mio. kr.	25.599	52.930
Regnskab mio. kr.	22.804	43.652
Forskel mio. kr.	-2.795	-9.279
Forskel pct.	-10,9	-17,5

Vedligeholdelse: Under betingelse af pct. vis forskel indenfor: **Anlæg:** Under betingelse af pct. vis forskel indenfor:

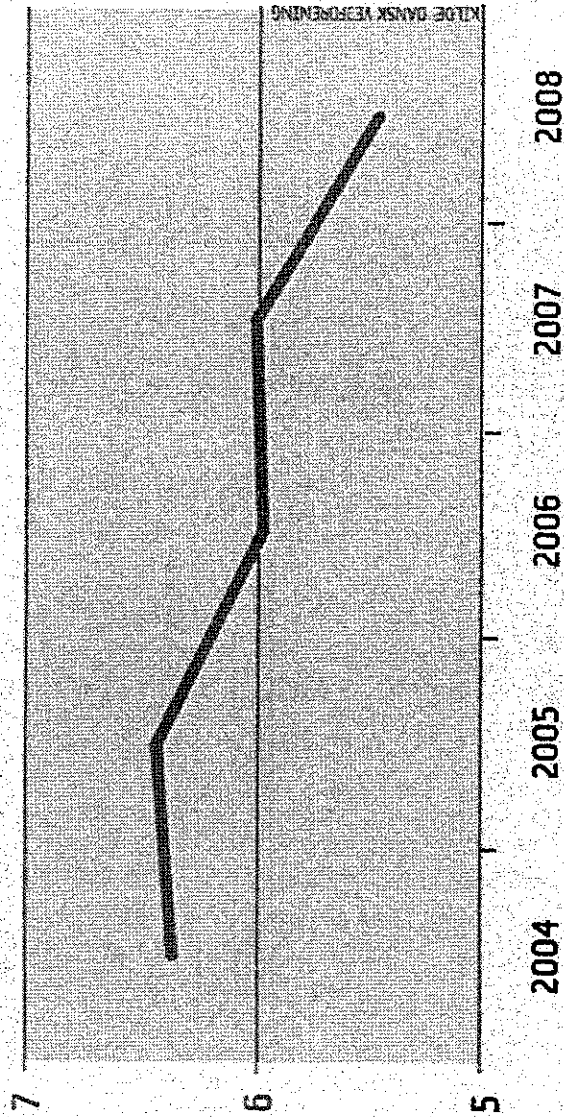
Minimum pct.	0	Minimum pct.	25
Maksimum pct.	250	Maksimum pct.	250

Anm.: Opdateret d. 17. februar 2010

Kilde: Danmarks Statistik og Dansk Byggeri

Faldende udgifter til drift og vedligeholdelse af kommunernes veje *)

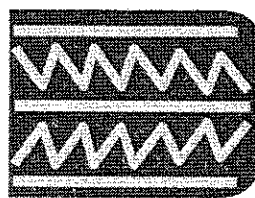
Mia. 2003 kroner

*) inklusive en sammenlignelig andel af de tidligere amters vejudgifter

Kommunaludvalget den 11. maj 2010

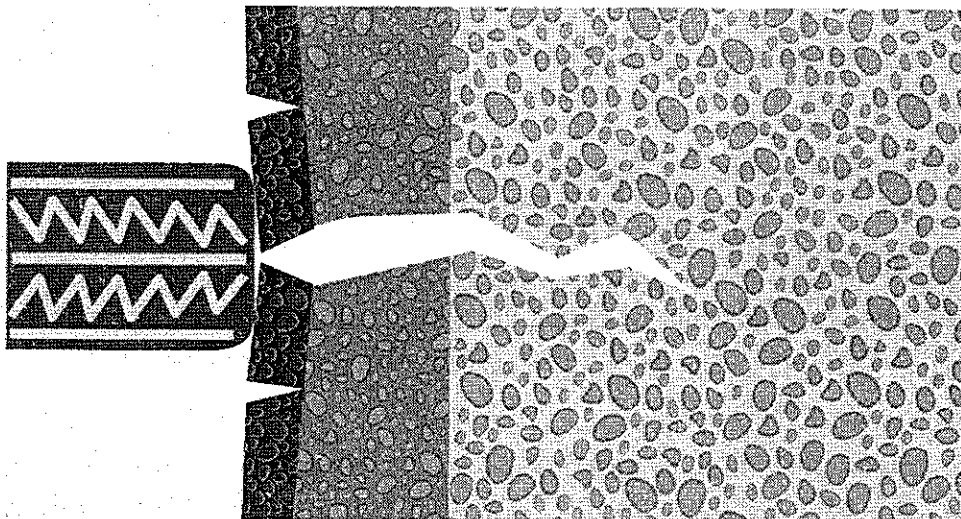
- Kommunerne sparer sig fattige:
 - Af KLS infrastrukturplan fra maj 2009 ("Fundament for fremtiden..."), fremgår det at: "...kommunerne har et betydeligt vedligeholdelseefterslæb på vejområdet...og at investeringsbehovet i vejene alene frem til 2013 opgøres til godt 5 mia. kr.....". Dansk Vejforening vurderer, at kommunerne har faldende udgifter til vejvedligeholdelse – fra knap 6,5 mia. kr. i 2004 til ca. 5,5 mia. kr. i 2008. Og da det koster 2 – 3 gange så meget at rette op på en forfalden vej som at vedligeholde i tide, er kommunerne ved at spare sig fattige.
- Vejene bliver dårligere, mens trafikken stiger:
 - Asfaltindustriens analyser viser tilsvarende, at kommunerne har fået flere km. veje (8.000 km. som de overtog fra amterne), at der køres mere på hver km. vej (trafkarbejdet er siden år 2000 steget 10 %), og at de danske asfaltfabrikker sælger mindre asfalt til kommunerne. Den samlede produktion af asfalt var i 2009 på 2,5 mio. tons – det laveste siden 1963.
- Vejkapital for 250 mia. kr. smuldrer:
 - Vejkapitalen i Danmark er på ca. 250 mia. kr., vedligeholdelseefterslæbet er på 20 mia. kr. og denne vinter kommer, som følge af efterslæbet, til at koste et trecifret millionbeløb i lapning af huller. Danmark har 73.000 km veje, hvoraf kommunerne har ansvaret for ca. 70.000 km.
- Regering og Folketing må derfor gribe ind:
 - Vi opfordrer regeringen og Folketinget til at tage vejvedligeholdelseefterslæbet op med kommunerne i forbindelse med forhandlingerne om de kommunale budgetter for 2011. Målet er at forhindre at samfundets vejkapital forsat smuldrer. Midlet kunne være f.eks. en plan for genopretning af (de kommunale) veje.
- Så vi bevarer vejkapitalen og får arbejdet os ud af krisen:
 - Vi siger ikke: "Send flere penge"; vi siger: "Fremryk de investeringer, vi skal foretage alligevel, og lav en plan". For en investeret anlægsmillion skaber ca. 1,1 arbejdsplads. Så på den måde kan vi sammen arbejde os ud af krisen.

Sjældlag

Bærelag

Bundfæstningslag

Skaderne

Belægningen er fra start så elastisk, at den kan give sig, når den bliver belastet fra tung trafik. Men når belægningen får en revne, går vandet igennem, og bæreevnen af de underliggende lag bliver dårligere. Efter én revne kommer der flere revner, og til sidst går belægningen løs, og de første slag huller viser sig. Belægningens nedbrydning er begyndt. I de senere år er nedbrydningen accelereret. Efterslæbet på vejvedligeholdelsen er nu oppe på 20 mia. kr.